

نظری در مورد الفبای زبان شغنائی

قبل از آنکه به ابراز نظر در مورد الفبای زبان شغنائی به پردازم میخوام نگاه مختصری به فعالیت نشراتی انترنیتی دو ماهه (سیمای شغنان) داشته باشم. تا کنون سیمای شغنان وسیله خوب و نقش مثبت را در عرصه ارتباط دادن شغنائی ها و نشر مطالب آموزنده بازی نموده است، مدت کوتاه نشراتی و عدم امکانات کافی دسترسی به کامپیوتر و انترنیت برای بازدید کننده گان، دوستان از هر گوشه و کنار با ارسال پیام های تبریکیه، تلویحاً همکاریهای خود را اعلان، عده ای گمشده مشترک مانرا با دید انتقادی و شاید انتقاد پذیری دنبال مینمایند و تعدادی با ارسال اخبار و گزارشات دلچسپ و مطالب آموزنده تاریخی، فرهنگی، عقیدتی و معلوماتی ارزش و اهمیت سیمای شغنان را برجسته ساخته اند که همکاری های محترم نصرالدین "پیکار" چشم گیر بوده و ارائه معلومات در مورد تاریخ شغنان مخصوصاً (محرم بلوا) تحسینات حتی محترم علی شاه "صبار" را که یکی از جمله تحصیلکرده های خوب محیط شغنان است بر انگیزته است. این همه تبادل تجارب و معلومات از برکت سیمای شغنان نصیب گردیده بنا بجاست که محترم بخت بیک "میرزاده" نقش کار نشراتی (سیمای شغنان) را معادل با گشایش جاده موثر رو اشکاشم- شغنان مثبت و با اهمیت خوانده است. مطلب آموزنده دیگری که همه ما چشم براه نشر کامل آن هستیم موضوعی است که "پیکار" صاحب، تحت عنوان "شغنان در فرآیند رخدادهای نا همگون تاریخی" تحت کارو در شرف نشر دارند. عنوان فوق الذکر مطالب تاریخی، رویداد های هفت و هشت ثور و حاکمیت طالبان و پیامد های آن و نقش روشنفکران در اتصال و انفصال و سایر مطالب را احتوا خواهد کرد.

واقعاً شغنان در طول تاریخ واقعات و حوادث نا همگون : مثبت و افتخار آفرین چون حرکت بسوی کسب تحصیل و روشنگری، مبارزه علیه تریاک و قیام مردمی "بهرام" و یارانش که مانند (محرم بلوا) ثبت تاریخ خواهد شد و رخداد های ناهنجار دیگر را تجربه کرده است. تکمیل و نشر کامل مطالب شامل عنوان فوق اگر با بیطرفی کامل و بشکل واقعینانه صورت گیرد معلومات فوق تصویر روشن و همه جانبه از شغنان و درس های آموزنده برای نسل فعلی و نسل های آینده خواهد بود. اما در مورد الفبای زبان شغنان ما در حالیکه با در نظر داشت فراء خوان "پیکار" چشم براه پاسخ (خامه پردازان، شخصیت های فرهنگی، زبان شناسان و ادبای شغنان) هستیم تا طرح ها، کارکرد ها و نقطه نظر های خود را پیرامون زبان شغنان از طریق سایت سیمای شغنان بدست نشر بسپارند فعلاً سه طرح از الفبای زبان شغنائی در دست داریم:

- 1- الفبای ترتیب و تدوین نموده دوست محترم و صاحب نظر ما علیشاه "صبار" که خواهش ما را پذیرفته با لطف و مهربانی با مطالب جالب، تحقیقی، عملی و مفید دیگر در مورد زبان شغنان بدست نشر سپرده اند.
- 2- رساله چاپ شده معاون سر محقق خیر محمد "حیدری" تحت عنوان "الفبای زبان شغنی" که شاید محصول کار مشترک محترم داکتر خوش نظر "پامیرزاد" و "حیدری" باشد.
- 3- الفبای زبان شغنانی و سایر مطالب توضیحی و تشریحی محترم مذهب شاه "ظهوری" که در ضمن فراء خوان از طریق سیمای شغنان بنشر رسیده اند.

ابراز نظر در مورد الفباء زبان شغنانی یا بر اساس صلاحیت در عرصه زبان و ادبیات صورت میگیرد، یابر اساس حق و یا بر اساس هر دو. اما من بر اساس حق، که زبان شغنانی زبان اصلی ام بوده حق تأیید یا تردید را بخود محفوظ دانسته نکات چندیرا عرض میدارم:

مطالعه سه طرح موجود (خدا کند داکتر خوش نظر "پامیرزاد" و خیر محمد "حیدری" ناراحت نشده باشند که ما الفبای تدوین نموده آنها را (طرح) خواندیم در حالیکه ایشان آنرا چیز تأیید و تکمیل شده میپندارند که مواد درسی بر مبنای آن تألیف گردیده است) نشان میدهد که دوستان از الفبای مروج زبان دری (فارسی)، عربی و چندحروف از زبان پشتو اسفاده و بحیث الفبای زبان شغنانی تدوین نموده اند که کار بجا و منطقی است. همچنان دوستان دریافته اند که در زبان شغنانی کلماتی وجود دارند مانند: ثیر=خاکستر، ذارگ=چوب، فراد=برادر و غیره که ایجاب ترتیب حروف خاص و سجه شغنانی را مینماید که در هر سه طرح حرف (ف) با دونقطه اضافی در بالا را به (فراد) قبول نموده اما در مورد حروف (ث و ذ) که با تلفظ زبان شغنی اداء شود اختلاف نظر بوجود آمده است. "صبار" و "ظهوری" حرف (ذ) را با قبول دونقطه اضافی در بالا بحیث (ذ=ذارگ=چوب) توافق ولی " صبار" حرف (ث) را با اضافه یک نقطه در بالا (ثیر=خاکستر) پذیرفته و "ظهوری" حرف (ت) پندک دار پشتو را بجای (ث-ثیر=خاکستر) قبول نموده است. برعکس در الفبای "حیدری" حروف (ث و ذ) مروج زبان دری و پشتو را با تلفظ عربی آن به کلمات چون ثیر... و ذارگ... قبول نموده و حروف (ث و ذ) را با تلفظ دری آن از الفبای زبان شغنانی حذف نموده اند که جوابده نبوده و بواقعیت عینی مطابقت ندارد:

1- در زبان شغنانی کلمات چون: ثواب، ثمر، ثابت، ذکر، عذر، ذاکر، حذف و غیره که حروف (ث و ذ) را داشته با تلفظ اصلی دری آن میخواندیم و ثیر=خاکستر و ذارگ=چوب را با تلفظ خاص زبان شغنانی چگونه ممکن است از این ببعده حروف (ث و ذ) دری را با تلفظ عربی آن شامل الفبای زبان شغنانی بسازیم و تلفظ دری-فارسی آنرا حذف کنیم، الوداع یا (ث و ذ).

2- معلم و شاگردان در صنف زبان شغنی حروف (ث و ذ) را با تلفظ عربی که گویا شغنی شده بخوانند در عین زمان در بیرون مردم ثمر، ثابت، حذف و عذر را به تلفظ دری و ثیر=خاکستر و ذارگ=چوب را به تلفظ شغنی و معلم و شاگردان نیز در صنف دری یا مضامین بزبان دری (ث و ذ) را با تلفظ دری آن .

3- افرادی که از تلفظ تحملی و ابداعی (ث و ذ) خبر ندارند یا افراد غیر شغنی که به یک متن بزبان شغنی مواجه میشوند حروف (ث و ذ) را بگونه دری آن تلفظ میکنند و به تلفظ ساختگی آن تعجب خواهند کرد.

4- الفبای یک زبان بر اساس تلفظ و محاوره عامه مردم ترتیب و عیار می‌گردد، آیا ممکن است که تمرین و تدریس الفبا به شاگردان محاوره مردم را تغییر داد؟
در مورد حرف (ت) پندک دار پشتو، تولگی=صنف، تول=جمع یا کل که "ظهوری" صاحب بجای (ثیر=خاکستر، ثاو=داغ زدن) آنرا قبول نموده است مانند حروف (ث و ذ) تلفظ در عربی یک نوع تلفظ دوگانگی را بار می آورد بناً یا حرف (ث) با اضافه یک نقطه در بالا حرف پیشنهاد نموده "صبار" را پذیرفت یا حرف (ث) را پندک دار ساخت.
نظریات و پیشنهادات مثبت و سازنده و بگفته "پیکار" صاحب تفاهم و تصامیم فعالیت های دسته جمعی دوستان سبب تکمیل و غنای کار و فعالیت کارکنان رسمی زبان شغنی خواهد شد. اگرچه میدانیم قناعت دادن ارگانها و آوردن تغییر درموادات درسی بس دشوار است ولی قبول این دشواری در سرموعد آن بهتر از آنست که درتهداب گذاری از توته یخ بجای خشت پخته استفاده شود.
نیرو